

روزهای ملی

آشنایی با روزها و ملی

قصد داریم از این پس، ستون‌هایی از مجله را به مناسبت‌ها، اعیاد و روزهای ملی و مذهبی اختصاص دهیم. البته از میان آن‌ها به مواردی که با حوزه‌ی علوم اجتماعی ارتباط بیش‌تری دارند، خواهیم پرداخت. برای رسیدن به این مقصود، دست‌کمک و یاری به سوی مخاطبان، دبیران محترم آموزش و پرورش و همه‌ی فرهیختگان و نخبگان جامعه‌ی اسلامی‌مان دراز می‌کنیم؛ باشد که این خاطره‌ها ما را در بازشناسی هویت دینی و ملی‌مان یاری رساند.

۱. روز ملی کیفیت

کیفیت چیست؟

یکی از مهم‌ترین مسائل جامعه‌ی ما کیفیت در همه‌ی ابعاد اجتماعی- فرهنگی، مدیریتی، اقتصادی و سیاسی است. در واقع، کیفیت یعنی ویژگی، اما در درجات متفاوت. کیفیت یعنی مطابقت داشتن با الزامات مشتریان. آن‌چه امروز اهمیت دارد، ارائه‌ی خدمات و محصولات با کیفیت است. این کیفیت در محصولات آموزشی و پژوهشی نیز برد بسیاری دارد. وقتی محصولات فرهنگی، اجتماعی و خدماتی رشد داشته باشند، پای رقابت به‌میان می‌آید. در دنیای رقابت، کیفیت حرف اول را می‌زند و خودزایده‌ی آن است. انحصار، دشمن قسم‌خورده‌ی کیفیت به‌شمار می‌رود.

کیفیت نیز مانند سایر منابع و امکانات باید مدیریت شود، زیرا براساس تحقیقات انجام‌شده، ارتباط معنی‌داری بین مدیریت بهینه و بهبود کیفیت وجود دارد. کیفیت حاصل شانس و اقبال نیست، بلکه به مدیریت عالمانه نیازمند است. طی دو دهه‌ی گذشته، مفهوم کیفیت از دنیای صنعتی و تولید به دنیای خدمات و سازمان‌های دولتی گسترش یافته است. برخی جملات طلایی از اربابان اندیشه در زمینه‌ی کیفیت از این قرارند:

- تنها کیفیت برتر باعث افزایش بهره‌وری می‌شود.
- کیفیت هدیه نیست، ولی مجانی است.
- کیفیت گران نیست، ولی گران‌بهاست.
- بهبود کیفیت، پروژه به پروژه حاصل می‌شود و نه به طریق دیگری.

- برای این‌که در صدر رقابت قرار گیریم، باید در جست‌وجوی شیوه‌های بهتر باشیم؛ کاری که امروز انجام می‌دهیم، فردا باید بهتر انجام دهیم.
- رمز موفقیت سازمان‌ها در قرن ۲۱، آینده‌نگری، خلاقیت و کیفیت بهتر است.
- کار با کیفیت همیشه رضایت‌بخش است.
- کیفیت باید در درون فرایندها طراحی شود.
- تا زمانی که به دنبال بهتر هستیم، «خوب» اصلاً خوب نیست.
- کیفیت وابسته به انجام کار درست در اولین فرصت است.

آشنایی با روز ملی کیفیت

روز ۱۸ آبان به عنوان «روز ملی کیفیت» نام‌گذاری شده است. در این روز به برترین و سرآمدترین سازمان‌های ایرانی حائز شرایط در بخش‌های گوناگون کشور، شامل سازمان‌ها، بنگاه‌های اقتصادی بزرگ، واحدهای عملیاتی، مؤسسات بخش عمومی، بنگاه‌های کوچک و متوسط مستقل و بنگاه‌های کوچک و متوسط وابسته که در زمینه‌ی ارتقای کیفیت و سرآمدی کسب و کار، فعالیت‌های چشم‌گیری انجام داده‌اند، توسط رئیس‌جمهوری اسلامی ایران جوایزی اعطا می‌شود.

عالی‌ترین مرجع تصمیم‌گیری در مورد جایزه‌ی ملی کیفیت ایران، شورای سیاست‌گذاری است. دبیرخانه‌ی جایزه‌ی ملی کیفیت ایران، مستقر در «مؤسسه‌ی استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران»، مجری اعطای جایزه است و تمامی عملیات اجرایی مرتبط با دادن جایزه را عهده‌دار است.

یک کمیته‌ی فنی متشکل از ۲۱ نفر کارشناس متخصص در زمینه‌ی مدیریت کیفیت و مباحث سرامدی نیز، دبیرخانه و شورای سیاست‌گذاری را در طرح‌ریزی و اجرای ملی کیفیت ایران یاری می‌کند. این جوایز ابعاد متفاوتی دارند. از یک‌سو، مفاهیم کیفیت و سرامدی کسب و کار را به زبانی شیوا بیان می‌کنند و الگویی نظام‌مند را برای طرح‌ریزی و استقرار نظام‌های مدیریت جامع ارائه می‌دهند. از سوی دیگر، ابزار نظام‌مند (سیستماتیک) خود ارزیاب هستند و به سازمان‌ها کمک می‌کنند که نظام مدیریت و عملکرد خود را، براساس معیارهای معینی ارزیابی کنند و با حرکت به سوی نظام کیفیت جامع، اهداف متعالی هم‌چون افزایش رضایت مشتری، افزایش مشارکت کارکنان، بهبود مستمر، دستیابی به نتایج پایدار مالی و اقتصادی را محقق سازند که از اصول مهم کیفیت در جامعه به‌شمار می‌روند.

۲. روز خانواده

از سال ۱۳۸۶، «روز خانواده و تکریم بازنشستگان» در تقویم رسمی کشور درج شد. علت انتخاب این روز، شأن نزول آیه‌ی «هل اتی» در سوره‌ی «الانسان» است که به خانواده و استحکام پایه‌های آن می‌پردازد. سوره‌ی هل اتی در روز ۲۵ ذی‌الحجه در شأن اهل‌بیت پیامبر(ص) نازل شد که پس از سه روز روزه و انفاق افطار خود، از طرف خداوند اطعام شدند. در «شورای فرهنگ عمومی» اتفاق نظر بر این بود که این روز در تقویم رسمی کشور گنجانده شود که بهترین روز برای این منظور روز ۲۵ ذی‌الحجه، یعنی روز خانواده بود. در دین مبین اسلام، خانواده یکی از مهم‌ترین ارکان جامعه محسوب می‌شود. پای‌بندی به خانواده، جلوگیری از بی‌بندوباری و

هم‌چنین، ارتقای جایگاه و تحکیم بنیان خانواده، از جمله مسائلی هستند که به آن‌ها سفارش فراوان شده است. خانواده به‌عنوان کوچک‌ترین نهاد اجتماعی، آسیب‌پذیرترین گروه در برابر آسیب‌های اجتماعی است؛ به‌طوری که اکثر مشکلات و آسیب‌ها ابتدا در خانواده‌ها بروز می‌کنند و در صورت عدم پیش‌گیری و برخورد ناصحیح با آن‌ها، به درون جامعه نیز رسوخ می‌کند. در این شرایط دشوار دیگر نمی‌توان به‌راحتی مشکلات و آسیب‌ها را کنترل کرد.

بی‌شک با انجام فرامین دینی اسلام در مورد خانواده و در نظر گرفتن آن‌ها، می‌توان تا حد زیادی زمینه‌ی سلامت خانوادگی و سعادت و جاودانگی را برای خویش فراهم سازیم. خانواده عهددار وظایف مهم و فوق‌العاده‌ای است که اهم آن‌ها عبارت‌اند از:

- ابقای نسل؛
- پرورش نسل و مراقبت از آن به سبب حفظش از خطرات گوناگون؛
- صمیمیت و نزدیکی تنگاتنگ با اعضا و هم‌رنگی و همدلی و تعاون؛
- ایجاد زمینه‌ی امن و آسایش در خانواده، به گونه‌ای که امکان عبادت خداوند و موجبات رشد از هر حیث فراهم شود.

خانواده تنها نظام اجتماعی است که در همه‌ی جوامع، از مذهبی و غیرمذهبی پذیرفته شده و در جوامع گوناگون دارای نقش، پایگاه و منزلت‌های گوناگون است. با این‌که خانواده، هسته‌ای کوچک از اجتماع است، در حیات اجتماعی مردم نقش و تأثیری فراوان دارد. خانواده هسته‌ی اول همه‌ی سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی است. همه‌ی نقش‌های مربوط به ایجاد تمدن، انتقال موارث و رشد و شکوفایی انسانیت به آن مربوط می‌شود. هم‌چنین، همه‌ی سنت‌ها، عقاید، آداب و

ویژگی‌های فردی و اجتماعی از طریق خانواده به نسل جدید انتقال می‌یابد. جامعه متشکل از خانواده‌هاست و مختصات آن از طریق روابط خانوادگی قابل توصیف است. اثر وجودی مفید و یا زیان‌بخش آن، به جامعه هم می‌رسد. ساخت و مشی آن در سکون یا اضطراب جامعه مؤثر است. انگیزه‌ی اعضایش در انگیزه‌های اجتماع تأثیر می‌گذارد. چگونگی مشی و سبک زندگی خانواده، در اخلاق جامعه و در صحت یا بیماری آن نقشی مؤثر دارد.

رهنمودهای رهبر معظم انقلاب به خانواده‌ها و جوانان... خانواده‌ی ایرانی، الگوی جهانی

در جوامع اسلامی، یعنی جوامع متدین و مذهبی، مشاهده می‌کنیم که دو نفر به مدت طولانی با هم زندگی می‌کنند و اصلاً از هم سیر نمی‌شوند. نه تنها دل‌بستگی بیش‌تری پیدا می‌کنند، انس و محبت و وفایشان به هم بیش‌تر می‌شود. این همان خاصیت تدین و دین‌داری و مذهبی‌بودن و جهات خدایی را رعایت کردن است.

در اسلام و در فرهنگ اسلامی، خانواده بادوام است. تسوی خانواده، پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها و پدر و مادر حضور دارند و نوه‌ها و نتیجه‌هایشان را می‌بینند... سنت‌ها را به هم منتقل می‌کنند. نسل گذشته موارث خود را به نسل بعد تحویل می‌دهد تا بریده و بی‌ریشه و تنها و بی‌عاطفه بار نیابند. بحمدالله، در کشور ما و در بسیاری از جوامع شرقی، به‌خصوص جوامع اسلامی، هنوز کمر بند خانواده محفوظ است. آن پیوند خانوادگی، بحمدالله هست. آن صمیمیت و صفا و محبت

هست. زن دلش برای مرد خود می‌تپد. مرد هم دلش برای زن خودش می‌تپد. یکدیگر را از اعماق دل دوست دارند و زندگی صمیمی دارند. در جاهای دیگر این رابطه‌ها خیلی کم است.

اگر انسان‌ها رها بودند که غریزه جنسی را هر طور می‌خواهند اشباع کنند، یا خانواده تشکیل نمی‌شد یا یک چیز سُست و پوچ و تهدیدپذیر و ویرانی‌پذیری می‌شد و هر نسیمی آن را به هم می‌زد.

گناه کبیره‌ی غرب: رواج تنهایی

یکی از گناهان کبیره‌ی تمدن غرب نسبت به بشریت، این است که ازدواج را در چشم مردم سبک کرد. تشکیل خانواده را کوچک کرد، مثل لباس که عوض می‌کنند... قضیه‌ی زن و شوهری را این‌طور کردند.

در دنیای غرب با این که بسیاری از آن‌ها از علم و ثروت و سیاست‌های قوی در صدر حکومت‌ها برخوردار هستند، لیکن زندگی آحاد مردم در مقیاس خانواده، زندگی بسیار رقت‌باری است. در این اجتماعات فامیلی، این که بزرگ‌ترهای فامیل و کوچک‌ترهای فامیل دور هم جمع شوند، به هم محبت ورزند، با هم تبادل عاطفی داشته باشند، به هم کمک کنند، به هم برسند، همدیگر را از خود بدانند، برادر با برادر، خانواده‌ها با هم یگانه و یکی باشند، از این‌طور چیزهایی که الان بین ماها رایج و معمولی است، در غرب خبری نیست. چه قدر زن‌ها تنها زندگی می‌کنند. زنی که تنهاست، از خانواده بریده و تسوی یک آپارتمان زندگی می‌کند. شب برمی‌گردد توی خانه تنهاست، صبح برمی‌خیزد تنهاست. نه انسی، نه همسری، نه فرزندی، نه نوه‌ای، نه خویشاوندی که با او گرم بگیرد. انسان‌ها در محیط اجتماعی، تک زندگی

می‌کنند. غالباً تنها هستند. چرا؟ چون محیط خانوادگی در آن جوامع فراموش شده است.

۳. روز پیوند اولیا و مربیان

بیست و چهارم مهر، روز پیوند اولیا و مربیان است. در «هفته‌ی پیوند» که از این روز آغاز می‌شود، به دعوت مدیر مدرسه، اولیای دانش‌آموزان در جلسه‌ای گرد هم می‌آیند. مدیر گزارش فعالیت‌های سال گذشته‌ی خود و همکاری‌های خود را به اولیا ارائه می‌دهد، مشکلات مدرسه را با آن‌ها در میان می‌گذارد و در پایان تعدادی از اولیا برای عضویت در انجمن داوطلب می‌شوند. پس از رأی‌گیری نمایندگان، اولیا در انجمن تعیین می‌شوند.

«انجمن اولیا و مربیان» یکی از قدیمی‌ترین نهادهای مدنی است. آغاز همکاری خانه و مدرسه در قالب انجمن، به سال ۱۳۲۶ شمسی برمی‌گردد. در آن سال «شورای عالی فرهنگ» تشکیل این انجمن‌ها را در همه‌ی آموزشگاه‌ها و شرح وظایف آن‌ها را تصویب کرد. در سال ۱۳۴۶ شمسی، انجمن اولیا و مربیان ایران تأسیس شد و به ثبت رسید. در مرام‌نامه‌ی انجمن آمده است: «انجمن ملی اولیا و مربیان ایران سازمانی است غیرانتفاعی و غیردولتی. این مؤسسه با همکاری و پشتیبانی کسانی که به تربیت عمومی نونهالان و نوجوانان علاقه دارند، تشکیل می‌شوند و هدف‌های معین و مشخصی را، بر محور سیاست‌های کلی آموزش و پرورش کشور و با معیارهای فدراسیون بین‌المللی اولیا و مربیان، برای نیل به هدف‌های خود تعقیب می‌کنند. آرمان انجمن بهسازی روابط اجتماعی در سطح کشور و جهان از طریق تربیت نسل جوان به‌وسیله‌ی کسانی است که

تمام یا قسمتی از وقت، نیرو و کوشش خود را وقف تأمین آینده‌ی اجتماع و جهان می‌کنند.

در انجمن اولیا و مربیان مدرسه، علاوه بر نمایندگان اولیا، مدیر مدرسه، یکی از معاونان، مربی پرورشی، و نماینده‌ی معلمان مدرسه نیز عضویت دارند. نماینده «شورای دانش‌آموزی» نیز برحسب ضرورت می‌تواند در جلسات انجمن شرکت کند.

انجمن برای بالا بردن آگاهی خانواده‌ها و تقویت مشارکت آن‌ها، در طول سال تحصیلی برای خانواده‌ها کلاس آموزشی برگزار می‌کند. تصمیم‌گیری در مورد کلاس‌های تقویتی و فوق‌برنامه با انجمن است. گردش مالی مدرسه و مسائلی مانند تعمیرات و تهیه‌ی تجهیزات، زیر نظر انجمن است. آن‌چه که در آموزش و پرورش به نام «مدرسه‌محوری» خوانده می‌شود، چیزی نیست جز تفویض اختیارات گسترده برای اداره‌ی مدرسه به انجمن اولیا و مربیان. کاهش تصدی‌گری دولت و سپردن کار مردم به مردم، از طریق تقویت انجمن میسر است.

۴. سیزده آبان

سیزدهم آبان سالگرد سه رویداد مهم در تاریخ ایران است. تبعید امام خمینی(ره) به ترکیه در ۱۳ آبان ۱۳۴۳، کشتار دانش‌آموزان در ۱۳ آبان ۱۳۵۷ در دانشگاه تهران، و تسخیر سفارت مداخله‌گر آمریکا (لانه‌ی جاسوسی) در ۱۳ آبان ۱۳۵۸، سه رویداد متفاوت بودند که هریک در شکل دادن به حرکت انقلاب اسلامی نقش خاصی ایفا کردند. هویت هر سه رخداد، مبارزه با استکبار و عوامل آن است و به همین دلیل، این روز «روز ملی مبارزه با استکبار» نامیده می‌شود.

تبعید امام خمینی

در ۱۳ آبان ۱۳۴۳، امام خمینی (ره) توسط مأموران حکومت شاه بازداشت و پس از انتقال از قم به تهران، به ترکیه تبعید شدند. این تبعید در پی اعتراض امام به سیاست‌های حکومت پهلوی و از جمله تصویب لایحه‌ی «کاپیتولاسیون» به وقوع پیوست. امام ۹ روز پیش از تبعید، در مراسمی که به مناسبت میلاد حضرت زهرا (س) در منزلشان برگزار شد، با ایراد نطقی، جنایات و مفساد کاپیتولاسیون را تشریح کردند. امام در سپیده‌دم ۱۳ آبان توسط یک گروه از مأموران ساواک به سرپرستی سرهنگ مولوی، رییس ساواک تهران، بازداشت و به ترکیه تبعید شدند.

در پی تبعید امام خمینی، علی‌رغم فضای خفقان، موجی از اعتراض‌ها به صورت تظاهرات در بازار تهران، تعطیلی طولانی دروس حوزه‌ها و ارسال طومارها و نامه‌ها به سازمان‌های بین‌المللی و مراجع تقلید جلوه‌گر شد. آیت‌الله حاج مصطفی خمینی نیز در روز تبعید امام بازداشت و زندانی شد و پس از چندی در ۱۳ دی ۱۳۴۳ به ترکیه نزد پدر تبعید شد. امام خمینی جمعاً ۱۱ ماه در ترکیه به سر بردند. سپس ساواک با هماهنگی دولت ترکیه، ایشان را در ۱۳ مهر ۱۳۴۴ به عراق تبعید کردند.

کشتار دانش‌آموزان

سیزدهم آبان ۱۳۵۷ و در روزهای اوج‌گیری انقلاب اسلامی، ده‌ها نفر از دانش‌آموزان که برای انجام تظاهرات در محوطه‌ی دانشگاه تهران تجمع کرده بودند، هدف تیراندازی مأموران حکومت قرار گرفتند و به شهادت رسیدند. به دلیل بسته بودن درهای دانشگاه، هیچ‌یک از دانش‌آموزان نتوانستند از برابر آتش گلوله‌های مأموران بگریزند. این امر

تلفات آنان را افزایش داد. این جنایت توسط دولت «آشتی ملی» شریف امامی صورت گرفت.

در برنامه‌ی اخبار شبانگاهی، گزارش تیراندازی مستقیم سربازان به دانش‌آموزان در دانشگاه، از شبکه‌ی سراسری تلویزیون پخش شد. وزیر علوم بلافاصله استعفا داد و فردای آن روز کابینه‌ی شریف‌امامی نیز سقوط کرد. از آن پس روز ۱۳ آبان «روز دانش‌آموز» نامیده شد.

تسخیر لانه‌ی جاسوسی

سیزدهم آبان ۱۳۵۸، ساختمان سفارت آمریکا در تهران، توسط جمعی از دانشجویان معترض تصرف شد. از زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران تا زمان تسخیر سفارت آمریکا در تهران، دیپلمات‌های آمریکایی مستقر در سفارت‌خانه، از هیچ تلاشی در جهت مقابله با نظام نوپیدا جمهوری اسلامی ایران فروگذار نمی‌کردند. تماس با سرکردگان گروه‌های ضد انقلاب، ارتباط حمایتی با شبکه‌های کودتا و براندازی در داخل کشور، و تأمین مالی گروهک‌های تروریستی که در غرب و جنوب ایران به انفجار در لوله‌های نفتی و یا ایجاد ناامنی و بی‌ثباتی در مناطق کردنشین مشغول بودند، از عملکردهای مأموران سیاسی فعال در ساختمان سفارت آمریکا بود.

این حقایق در اسناد لانه‌ی جاسوسی نیز آمده است.

سفارت آمریکا در تهران، طی زمستان ۱۳۵۷ تا پاییز ۱۳۵۸، به مرکز فرمان‌دهی عملیات جاسوسی و خرابکاری علیه جمهوری اسلامی ایران تبدیل شده بود؛ نظامی که عمر سیاسی آن به یک سال نمی‌رسید! با این حال، سفارت آمریکا زمانی توسط دانشجویان تسخیر شد که آمریکا خواست مشروع ملت ایران را در استرداد شاه و اموال و دارایی‌های بلوکه شده‌ی ایران نادیده گرفت. حتی امکاناتی وسیع در اختیار فراریان حکومت شاه گذاشت تا تشکیلات خود را علیه انقلاب سازمان‌دهی و فعال کنند.

تسخیر لانه‌ی جاسوسی آمریکا در تهران، از ابتدا با حمایت امام خمینی (ره) مواجه شد. امام تصرف لانه‌ی جاسوسی توسط دانشجویان را «انقلاب دوم» لقب دادند و در سخنانی، از این اقدام چنین حمایت کردند: «شما می‌بینید که الان مرکز فساد آمریکا را جوان‌ها رفته‌اند گرفته‌اند و آمریکایی‌ها را هم که در آن جا بودند، گرفتند و آن لانه‌ی فساد را به‌دست آوردند و آمریکا هیچ غلطی نمی‌تواند بکند و جوان‌ها مطمئن باشند که آمریکا هیچ غلطی نمی‌تواند بکند.»

منبع

تلخیص از صفحات وب اینترنت

